

PAPER DETAILS

TITLE: Zorbaliga Ugrayan Ergenlerin Yardim Alma Davranisi ve Yardim Kaynaklari

AUTHORS: igdem TOPCU,Özgür ERDURBAKER

PAGES: 127-145

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2159282>

Zorbalığa Uğrayan Ergenlerin Yardım Alma Davranışı ve Yardım Kaynakları¹

Çiğdem TOPÇU²

Özgür ERDUR BAKER³

Geliş Tarihi: 20.11.2015

Kabul Tarihi: 28.03.2016

Öz

Bu çalışmanın amacı siber alanda ya da fiziksel ortamda zorbalığa maruz kalan ergenlerin yardım alma davranışlarını incelemektir. Araştırmaya yaşları 14 ve 18 arasında değişen ($\bar{X}_{\text{yaş}} = 16.17$; $SS = 1.04$) 703 (%51.4) kız ve 666 (%48.6) erkek lise öğrencisi katılmıştır. Katılımcılara ilk olarak zorbalık tanımı yapılmış, ardından kendilerinden siber alanda ya da fiziksel ortamda zorbalığa uğrayıp uğramadıklarını, uğradıysa yardım alıp almadıklarını ve yardım aldılarsa yardım kaynaklarını belirtmeleri istenmiştir. Bulgulara göre katılımcıların %24.5'inin siber, %23.4'ünün ise geleneksel zorbalık mağduru olduğu, siber zorbalık mağduru olanların %45.1'inin, geleneksel zorbalık mağdurlarının ise %59.1'inin zorbalık olayı sonrasında yardım aldığı ve her iki grubun da yardım aldığı ilk kaynağın ebeveynleri olduğu görülmüştür. Yardım alıp almamakla ilgili değişkenleri belirleyebilmek için yapılan lojistik regresyon analizlerine göre ise cinsiyet sadece siber zorbalık mağduriyeti sonrası yardım alma davranışıyla ilişkili bulunmuş ve kızların erkeklere göre yardım alma oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca hem siber hem de geleneksel zorbalık mağduriyeti sonrasında ergenlerin yaşları büyüdükçe yardım alma oranlarının arttığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Siber zorbalık mağduriyeti, geleneksel zorbalık mağduriyeti, yardım alma, ergenler, lojistik regresyon.

¹ Bu araştırmanın bir bölümü 13. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

² Yrd. Doç. Dr., Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı, ctopcu@sinop.edu.tr

³ Prof. Dr., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, erdur@metu.edu.tr

Help Seeking Behaviors of Bullying Victims and Resources for Help

Submitted by 20.11.2015

Accepted by 28.03.2016

Abstract

The aim of the present study is to examine help seeking behaviors of adolescents who experienced traditional or cyber victimization. A total of 1369 (703 females and 666 males) high school students whose ages ranged between 14 and 18 ($M = 16.17$; $SD = 1.04$) participated in the study. The participants were given definitions of traditional and cyber bullying and asked to report whether they had a victimization experience, whether they sought for help after being victimized, and whom they asked for help. Results show that the rate of cyber victimization is 24.5 % and the rate of traditional victimization is 23.4 % among participants. Of the cyber victims 45.1 % and of the traditional victims 59.1 % reported that they received help after being victimized. For both groups parents emerged as the first source of help. Findings of the logistic regression analyses that was conducted to determine the factors related to receiving help indicate that gender significantly predicted help seeking only after cyber victimization and females were more likely to ask for help than males. For both cyber and traditional victims, as the age of the adolescents' increased, their likelihood of receiving help increased.

Keywords: Cyber bullying victimization, traditional bullying victimization, help seeking, adolescents, logistic regression.

Giriş

Bilgisayar, akıllı telefon ve İnternet kullanımının hızla artmasıyla yeni bir zorbalık türü olarak gündeme gelen siber zorbalık, “bir kişi ya da grup tarafından elektronik temelli iletişim araçlarının kendini savunamayan bir kurbanı karşı saldırgan, kasıtlı ve tekrarlı bir biçimde kullanılması” olarak tanımlanmıştır (Smith, Mandavi, Carvalho, Fisher, Russel ve Tippet, 2008, s. 376). Özellikle okul çağı çocukları arasında oldukça yaygın yaşanan siber zorbalık görülme sıklıklarının %4 ile %56 arasında, siber mağduriyet yaşanma oranlarının ise %6 ile %72 arasında değiştiği görülmektedir (Veenstra, 2009). Benzer biçimde, Türkiye’de yapılan araştırmaların sonuçlarına göre siber zorbalık görülme sıklıklarının %6.4 ve %47.6 arasında (Topcu, 2008; Yılmaz, 2011), siber mağduriyet yaşama sıklıklarının ise %5.1 ve %56 arasında olduğu dikkat çekmektedir (Akbulut, Şahin ve Erişti, 2010; , Erdur-Baker ve Çapa-Aydın, 2008).

Yaygın görülen bir sorun haline gelen siber zorbalık, fiziksel ortamda yapılan zorbalıkla birçok açıdan benzer özelliklere sahiptir (Dehue, Bolman ve Völlink, 2008). Siber zorbalık mağdurlarının da tıpkı fiziksel ortamda zorbalığa maruz kalan çocuklar gibi korku (Beran ve Li, 2005), depresyon (Erdur-Baker, 2010), kaygı (Şahin, Aydın ve Sarı, 2012), stres, düşük özgüven (Patchin ve Hinduja, 2010) gibi olumsuz sonuçlar yaşadıkları görülmektedir. Çocuk ve gençlerin yaşadıkları siber zorbalık olayı sonrasında ne yaptıklarını ve yaşadıkları bu olumsuzluklarla nasıl baş ettiklerini inceleyen Li (2010), siber zorbalık mağduru olan kişilerin %26.8’ine göre bu durumun çok da önemli olmadığını ve %42.5’inin zorbalık olayı sonrasında hiçbir şey yapmadığını söylediğini rapor etmiştir. Li’nin (2010) çalışmasında olduğu gibi bazı siber zorbalık mağdurlarının, zorbalık olayını önemli görmeyip tepkisiz kaldığı, bazı mağdurların ise bu olumsuz durumla başa çıkabilmek için belirli stratejilerinin olduğu görülmektedir. Bunlar; zorbaya siber ortamda veya fiziksel alanda zorbalık yapmak ve intikam almak, olayı görmezden geliyor gibi yapmak ya da gerçekten görmezden gelmek (Dehue ve diğ., 2008), zorbanın bunu neden yaptığını anlamaya çalışıp durumu rasyonelize etmeye çalışmak, teknik baş etme yöntemleri kullanmak ya da bir yetişkin veya akrandan yardım istemek (Riebel, Jager ve Fischer, 2009) olarak sıralanabilir.

Siber zorbalık olayını bir yetişkine bildirmek ve yetişkinin yardımını istemek siber zorbalık mağdurlarına sıklıkla önerilir (Sleglova ve Cerna, 2011) ve siber zorbalık mağdurları tarafından zorbalık olayıyla baş etmede faydalı bir teknik olarak değerlendirilmektedir (Machackova, Cerna, Sevcikova, Dedkova ve Daneback, 2013). Geleneksel zorbalık mağdurlarıyla yapılan araştırma sonuçlarında da yardım istemek zorbalık mağdurları tarafından tercih edilen ve işe yarar bir yöntem olarak değerlendirilmiştir (Craig, Pepler ve Blais, 2007).

Dowling ve Carey'e (2013) göre geleneksel zorbalık mağdurlarının ilk yardım istedikleri kaynağın ebeveynleri (%77.8) olduğu, daha sonra yardım için bir arkadaşlarına (%72) gittikleri görülmüştür. Paralel olarak, siber zorbalık mağdurlarının da yardım aldıkları ilk kaynağın ebeveynleri olduğu görülmüştür (Dooley, Gradinger, Strohmeier, Cross, ve Spiel, 2010; Price ve Dalglish, 2010). Ancak, Dooley ve diğerleri (2010) tarafından yapılan çalışmada iki farklı çalışma grubu yer almış ve Avustralyalı katılımcılar, Avusturyalıların aksine en çok arkadaşlarından yardım aldıklarını söylemişlerdir. Bu bulgulara rağmen, bazı durumlarda mağdurun siber zorbalık olayını bir yetişkine anlatmaktan kaçındığı da dikkat çekmektedir. Bunun nedenlerinden biri siber ortam konusunda daha az bilgili olan ebeveynlerin çocuklarını korumak adına onların teknoloji kullanımlarını yasaklayabilmesi, çocukların ise bu olanakları kaybetmemek için yetişkinlere zorbalığa uğradıklarını söylememesidir (Li, 2010). Bir başka neden ise siber zorbalık mağduru olan kişinin siber zorbasının daha öncesinde fiziksel alanda zorbalık yaptığı kişi olmasıdır (Ojanen, 2012). Buna göre, siber mağdur olan kişi mağduriyetinden bir yetişkine bahsederse kendisinin daha önce yaptığı fiziksel zorbalığın açığa çıkma ihtimali nedeniyle yaşadığı bu durumu bir yetişkine bildirmek yerine saklı tutmayı tercih edebilir ve yardım istemez. Benzer biçimde, bir faydası olmayacağını düşünmek, işleri daha da kötü hale getireceğinden korkmak, kendi başına çözmek istemek, utanmak ise geleneksel zorbalık mağdurlarının bir yetişkinden yardım istemekten kaçınma nedenleri olarak sıralanmıştır (Delara, 2012; Newman ve Murray, 2005).

Cinsiyet ve Yaşa göre Zorbalık Mağduriyeti Sonrası Yardım Alma Davranışı

Yapılan çalışmalar, bir yetişkinden yardım almanın hem siber (Dooley ve diğ., 2010) hem de geleneksel (Craig ve diğ., 2007) zorbalık olaylarını önlemek ve bu olaylar gerçekleştiğinde müdahale etmek için önemli olduğunu göstermektedir. Buna ek olarak, önemli bir baş etme yöntemi olan yardım alma davranışını kız ve erkek zorbalık mağdurlarının aynı şekilde sergilemedikleri belirlenmiştir. Hem siber zorbalık mağduru kızların (Spears, Taddeo, Daly, Stretton ve Karklins, 2015) hem de geleneksel zorbalık mağduru kızların (Eliot, Cornell, Gregory ve Fan, 2010) erkeklere göre daha sık yardım istedikleri ortaya çıkmıştır. Spears ve diğerleri (2015) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre yaşla birlikte siber zorbalık sonrası mağdurun yardım isteme davranışının azaldığı ve cinsiyet farkının ise sadece ebeveynlerden ve arkadaşlardan yardım isterken ortaya çıktığı dikkati çekmektedir. Bu bulguyla benzer olarak, geleneksel zorbalık mağduriyeti için yardım arama davranışındaki cinsiyet farkının yaşla birlikte değiştiği de dikkati çekmektedir. Buna göre, kızlarda mağduriyet sonrası yardım isteme davranışı yaşla birlikte artarken mağdur erkek öğrencilerde yaşla birlikte yardım isteme davranışının azaldığı görülmektedir (Newman, Murray ve Lussier, 2001). Williams ve

Cornell (2006) erkek geleneksel zorbalık mağdurlarının zorbalık olayı sonrası kızlara göre daha az yardım istedikleri bulgusunu destekleyici sonuçlar bildirirken, Newman ve diğerleri (2001) aksine hem kızlarda hem de erkeklerde yaş arttıkça geleneksel zorbalık mağduriyeti sonrası yardım isteme davranışının azaldığını göstermişlerdir.

Türkiye’de Siber Zorbalık Mağduriyeti ve Yardım Alma Davranışı

Türkiye’de siber zorbalık üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde siber zorbalık ve mağduriyetinin yaş, cinsiyet ve okul türü gibi demografik değişkenlerle ilişkisinin (Burnukara, 2009; Erdur-Baker ve Kavşut, 2007; Horzum ve Ayas, 2010), nedenlerinin (Peker, 2015; Topcu, Yıldırım ve Erdur-Baker, 2013) ve sonuçlarının (Çetin, Peker, Eroğlu ve Çitemel, 2011; Erdur-Baker ve Tanrıku, 2010; Topcu ve diğ., 2008) araştırıldığı görülmektedir. Özellikle siber zorbalıkla ilgili sonuçların incelendiği çalışmalarda mağdurların zorbalık olayı sonrasında yardım aldıkları kaynaklar da incelenmiştir. Buna göre, siber zorbalık mağduru olan ergenlerin siber zorbalık olayını ailelerinden çok bir arkadaşlarıyla paylaştıkları görülmektedir (Arıcak, Siyahhan, Uzunhasanoğlu, Sarıbeyoğlu, Çıplak ve Memmedov, 2008; Ayas ve Horzum, 2012; Topcu ve diğ., 2008). Yapılan araştırmalarda mağdurların yardım kaynakları incelenmiş olmasına rağmen, yardım alan ve almayan mağdurların özelliklerinin incelenmediği dikkat çekmektedir. Yardım alan ve almayan çocukların nasıl özelliklere sahip olduklarını belirlemenin yardım almayı tercih etmeyen çocuklara ulaşmak konusunda uygulayıcılara yol göstereceği öngörülebilir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı siber ortamda ve fiziksel ortamda zorbalık mağduru ergenlerin yaşadıkları zorbalık olayı sonrasındaki yardım alma davranışlarını incelemektir. Çalışma kapsamında siber zorbalık ve geleneksel zorbalık mağdurlarının yardım arama sıklıkları ve hangi kaynaklardan yardım aldıkları incelenmiştir. Son olarak, mağdurun yaşının ve cinsiyetinin yardım alma davranışıyla ilişkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Geleneksel zorbalığın aksine siber zorbalık olayında zorbanın kimliğinin zaman zaman saklı kalabildiği düşünüldüğünde, siber zorbanın kim olduğunun açıkça bilinip bilinmemesinin de yardım alma davranışıyla ilişkisi olabileceği için, siber zorbalık modelinde siber zorbayı tanıyıp tanımamak bir değişken olarak cinsiyet ve yaşa ek olarak analize dahil edilmiştir.

Yöntem

Çalışma Grubu ve Veri Toplama Süreci

Araştırma için ODTÜ İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan ve veri toplamak için Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden gerekli onay ve izinler alındıktan sonra Ankara’nın yedi merkez ilçesinden küme seçkisiz örnekleme yöntemiyle (cluster random sampling) veri toplanacak

birer devlet lisesi seçilmiştir. İlk yazar tarafından okul müdürleri ziyaret edilmiş, araştırma amacı ve prosedürü açıklanarak işbirlikleri istenmiştir. Okul müdürlerinin ve o okullarda görev yapan okul psikolojik danışmanlarının yardımı ile veri toplamak üzere her okulda bütün sınıf düzeylerinden (9, 10, 11 ve 12) ikişer sınıf belirlenmiştir. Verilerin toplanması ilk yazar tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında yaşları 14 ve 18 arasında değişen ($\bar{X}_{\text{yaş}} = 16.17$; $SS = 1.04$) 703 (% 51.4) kız ve 666 (% 48.6) erkek lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Bu araştırmanın verileri siber zorbalık mağdurlarının çok boyutlu bir şekilde incelendiği geniş kapsamlı bir başka çalışma kapsamında toplanmıştır. Bu nedenle gönüllü öğrencilerin ölçekleri doldurma işlemi yaklaşık 40 dakika sürmüştür.

Veri Toplama Aracı

Katılımcılara yaşlarını ve cinsiyetlerini belirtmelerini isteyen bir demografik bilgi formu verilmiştir. Bu formun devamında ilk olarak siber zorbalık tanımı yapıp, örnek siber zorbalık davranışları verilerek katılımcılara “Size hiç siber zorbalık yapıldı mı?” (1 = *Evet*; 0 = *Hayır*), “Size siber zorbalık yapan kişiyi tanıyor muydunuz?” (1 = *Evet*; 0 = *Hayır*), “Siber zorbalık olayı sonrasında yardım aldınız mı?” (1 = *Evet*; 0 = *Hayır*), “Kimden yardım aldınız? (1 = *Ebeveyn*, 2 = *Arkadaş*, 3 = *Kardeş/Ağabey/Abla*, 4 = *Okul psikolojik danışmanı*, 5 = *Öğretmen*, 6 = *Akraba*, 7 = *Diğer*) soruları sorulmuştur. İkinci olarak, geleneksel zorbalık tanımı yapılmış ve “Size hiç İnternet ortamı dışında zorbalık yapıldı mı?” (1 = *Evet*; 0 = *Hayır*), “Bu zorbalık olayı sonrasında yardım aldınız mı?” (1 = *Evet*; 0 = *Hayır*), “Kimden yardım aldınız? (1 = *Ebeveyn*, 2 = *Arkadaş*, 3 = *Kardeş/Ağabey/Abla*, 4 = *Okul psikolojik danışmanı*, 5 = *Öğretmen*, 6 = *Akraba*, 7 = *Diğer*) soruları sorulmuştur. Geleneksel zorbalık olaylarında zorbalık yapan kişinin kimliği çoğunlukla açık olduğu için “Size zorbalık yapan kişiyi tanıyor muydunuz?” sorusu geleneksel zorbalık mağduriyeti için sorulmamıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesi için ilk olarak, betimsel analizler yapılarak çalışma grubundaki zorbalık mağdurları ve bu öğrencilerin zorbalık sonrası yardım kaynakları belirlenmiştir. Daha sonra yapılan hiyerarşik lojistik regresyon analizleri ile hem siber hem de geleneksel akran zorbalık mağduru olan katılımcıların yardım alma davranışını yordayan değişkenler incelenmiştir. Son olarak, Ki-Kare analizleri ile siber alanda ve fiziksel alanda zorbalık mağduru olan katılımcıların cinsiyetleri ile tercih ettikleri yardım kaynağı arasında bir ilişki olup olmadığı araştırılmıştır.

Bulgular

Betimsel Analizler

Araştırmanın amacı doğrultusunda zorbalık mağduru olan katılımcıların yardım alma davranışlarını inceleyebilmek için öncelikle zorbalık mağduru olan kişiler belirlenmiştir. Buna göre çalışma grubunun % 24.5'i (335) siber zorbalık mağduru % 23.4'ü (321) ise geleneksel zorbalık mağduru olduğu bulunmuştur. Çalışma grubunun % 10.1'inin ise hem siber hem de geleneksel zorbalık mağduru olduğu görülmektedir. Siber zorbalık mağduru olanların % 42.6'sı (143) kendisine siber zorbalık yapan kişiyi tanıdığını belirtmiştir. Ayrıca, siber zorbalık mağdurlarının sadece % 45.1'i (151) siber zorbalık olayı sonrasında yardım aldığı görülmektedir. Geleneksel zorbalık mağdurlarının ise % 59.1'i (190) zorbalık olayı sonrasında yardım aldıklarını dile getirmişlerdir. Siber zorbalık mağdurlarının % 25.8'inin, geleneksel zorbalık mağdurlarının ise % 33.1'inin birden fazla kaynaktan yardım aldığı ortaya çıkmıştır. Tablo 1'de hem siber hem de geleneksel zorbalık mağdurlarının yardım aldıkları kaynaklar görülebilir.

Tablo 1. *Siber ve Geleneksel Zorbalık Mağdurlarının Yardım Kaynakları*

Siber zorbalık		Yardım kaynağı	Geleneksel zorbalık	
<i>n</i>	%		<i>n</i>	%
80	52.9	Arkadaş	122	64.2
61	40.3	Ebeveyn	64	33.6
24	15.8	Kardeş/Abla/Ağabey	41	21.5
13	8.6	Diğer akrabalar	16	8.4
10	6.6	Okul psikolojik danışmanı	18	9.4
8	5.2	Öğretmen	18	9.4

Not. Katılımcılar birden fazla yardım kaynağı belirtebileceği için yüzdeler toplamı 100'den fazla olabilir.

Yardım kaynakları incelendiğinde her iki tür zorbalık için de mağdurların yardım aldığı ilk üç kaynağın aynı olduğu fakat yardım kaynakları sıralamasının iki grup için tamamen aynı olmadığı görülmektedir. Siber zorbalık mağdurlarının aksine geleneksel zorbalık mağdurlarının okul psikolojik danışmanlarından ve öğretmenlerden daha öncelikli olarak yardım aldıkları dikkat çekmektedir. Küçük gruplar da olsa siber zorbalık mağdurlarının polis ya da adliyeden (% 3.3), teknik bir kişiden ya da İnternet sayfasından (% 2.6) veya okul idaresinden (% 0.6) yardım aldığı, geleneksel zorbalık mağdurlarının ise Tablo 1'de sunulan kaynaklara ek olarak polis (% 2.1), okul idaresi (% 1.05) ya da bir tanıdıktan (% 1.05) yardım aldığı görülmektedir.

Hiyerarşik Lojistik Regresyon Analizleri

Yardım alma davranışıyla ilişkisi olabilecek değişkenleri belirlemek için iki hiyerarşik lojistik regresyon analizi yapılmıştır. Birinci analizde siber zorbalık mağdurlarının yardım alıp almamasının mağdurun cinsiyetiyle, yaşıyla ve siber zorbanın kim olduğunu bilip bilmemesiyle ilişkisi incelenmiştir. Hiyerarşik lojistik regresyon modeline ilk basamakta cinsiyet ve yaş, ikinci basamakta mağdurun siber zorbanın kim olduğunu bilip bilmemesi ve üçüncü basamakta değişkenlerin birbirleriyle ikili ve üçlü etkileşimleri dahil edilmiştir. Aynı model geleneksel zorbalık sonrası yardım alma davranışı için de test edilmiştir. İki model arasındaki tek fark, geleneksel zorbalık mağduriyeti için zorbanın kim olduğunu bilip bilmeme değişkeninin bulunmamasıdır. Siber zorbalık modelinde yer alan bu değişken geleneksel zorbalık modeline eklenmemiştir.

İlk lojistik regresyon analizi sonuçlarına göre siber zorbalık mağduru kızların erkeklere göre yardım alma olasılığının 2.89 kat daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca, yaş değişkeni bir birim arttıkça yardım alma olasılığının 1.28 kat arttığı bulunmuştur. Siber zorbayı tanıyıp tanımamak ya da değişkenlerin ikili ve üçlü etkileşimlerinin yardım alma davranışıyla bir ilişkisinin olmadığı görülmektedir (Tablo 2).

Geleneksel zorbalık mağdurları ile yapılan hiyerarşik lojistik analizi sonuçlarına göre ise sadece yaştan zorbalık olayı sonrası yardım alıp almamakla istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkisi olduğu bulunmuş, cinsiyetin ya da yaş ve cinsiyet etkileşiminin yardım alma davranışıyla bir ilişkisi olmadığı bulunmuştur (Tablo 3).

Tablo 2. Siber Zorbalık Mağduriyeti için Hiyerarşik Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları

Model 1	B	SE B	eB	%95 Güven aralığı	
				Alt	Üst
Cinsiyet(1)	1.06	.23	2.89***	1.84	4.53
Yaş	.25	.11	1.28*	1.03	1.60
Sabit	-4.44				
χ^2	13.09*				
df	6				
Nagelkerke	.11				
Doğru sınıflandırılan toplam %	67.5				
Model 2					
Cinsiyet(1)	1.05	.23	2.88***	1.83	4.52
Yaş	.25	.11	1.28*	1.03	1.60
Siber zorbayı tanımak(1)	-.07	.23	.92	.58	1.46
Sabit	-4.39				
χ^2	13.61				
df	8				
Nagelkerke	.11				
Doğru sınıflandırılan toplam %	67.5				
Model 3					
Cinsiyet(1)	1.26	.31	3.52***	1.90	6.53
Yaş	.25	.23	1.29	.81	2.05
Siber zorbayı tanımak(1)	.20	.33	1.22	.64	2.34
Cinsiyet*Yaş	.21	.30	1.24	.68	2.26
Cinsiyet* Siber zorbayı tanımak	.52	.46	1.68	.67	4.19
Yaş* Siber zorbayı tanımak	-.29	.34	.74	.37	1.46
Cinsiyet*Yaş* Siber zorbayı tanımak	-.10	.46	.90	.36	2.23
Sabit	-4.89				
χ^2	7.44				
df	8				
Nagelkerke	.12				
Doğru sınıflandırılan toplam %	65.4				

Not. Cinsiyet (1=Kız, 0=Erkek), Siber zorbayı tanımak (1=Tanıyor, 0=Tanımıyor).

* $p < .05$, *** $p < .001$.

Tablo 3, Geleneksel Zorbalık Mağduriyeti için Hiyerarşik Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları

Model 1	B	SE B	eB	%95 Güven aralığı	
				Alt	Üst
Cinsiyet(1)	.12	.23	1.13	.71	1.80
Yaş	.23	.11	1.26*	1.01	1.59
Sabit	-4.36				
χ^2	2.44				
df	6				
Nagelkerke	.02				
Doğru sınıflandırılan toplam %	60.8				
Model 2					
Cinsiyet(1)	.13	.23	1.14	.72	1.82
Yaş	.10	.16	1.10	.80	1.52
Cinsiyet*Yaş	.26	.23	1.30	.82	2.06
Sabit	-2.16				
χ^2	1.20				
df	5				
Nagelkerke	.02				
Doğru sınıflandırılan toplam %	62.4				

Not. Cinsiyet (1=Kız, 0=Erkek), * $p < .05$.

Cinsiyet ve Zorbalık Mağduriyeti Sonrası Yardım Alma

Son olarak, yardım alınan kaynağın cinsiyetle bir ilişkisi olup olmadığı yapılan Ki-Kare analizleriyle incelenmiştir. Buna göre, hem siber ($\chi^2(1) = 8.02, p < .01, \phi = .23$) hem de geleneksel ($\chi^2(1) = 14.71, p < .001, \phi = .21$) zorbalık mağduriyeti sonrası sadece ebeveynlerden alınan yardım için anlamlı cinsiyet farkı bulunmuştur. Siber zorbalık mağduru kızların (% 28.7) siber zorbalık mağduru erkeklere (% 8.2) göre ve geleneksel zorbalık mağduru kızların (% 29.3) geleneksel zorbalık mağduru erkeklere (% 11.7) göre daha büyük bölümünün ebeveynlerinden yardım aldığı görülmüştür. Diğer yardım kaynakları (kardeş/abla/ağabey, arkadaş, diğer akrabalar, okul psikolojik danışmanı, öğretmen) için cinsiyet farkı bulunmamıştır.

Tartışma

Bu araştırma sonuçlarına göre çalışma grubunun dörtte birine yakınının siber ve geleneksel zorbalık mağduru olduğunu belirttiği görülmüştür. Bu çalışmada elde edilen siber mağduriyet oranı hem ulusal hem de uluslararası alanyazında verilen siber mağduriyet yaşanma sıklıkları ile tutarlı olarak bulunmuştur (Akbulut ve diğ., 2010; Topcu ve diğ., 2008; Veenstra, 2009). İlginç olan bir bulgu ise siber alanın anonim bir ortam olması ve bazı zorbaların kimliğini gizli tutmak amacıyla siber zorbalık yapmayı tercih ettiği bilinmesine rağmen (Vandebosch ve Cleemput, 2008), bu araştırmadaki siber zorbalık mağdurlarının neredeyse yarıya yakınının

kendisine kimin zorbalık yaptığını bildiğini söylemesidir. Bu bulgunun ardından siber zorbalık yapma nedenleri araştırılırken anonim kalma isteği daha derinlemesine ve dikkatli bir biçimde incelenmelidir.

Geleneksel zorbalık mağduru olan katılımcıların yardım alma oranının siber zorbalık mağduru olanlardan biraz daha fazla olması dikkat çekicidir. Zorbalık olayıyla ya da sonrasında görülen olumsuz etkilerle baş edemeyen kişilerin yardım aldığı düşünülürse (Craig ve diğ., 2007), siber zorbalığa göre geleneksel zorbalık mağdurlarının zorbalık olayıyla tek başlarına baş etmeye çalışmalarının daha zor olduğu söylenebilir. Siber alanda mağdur olan katılımcıların yarıya yakınının zorbalık olayı sonrasında yardım aldığını, geri kalanların ise kimseden yardım istemediğini söylediği görülmüştür. Ergenlerin zorbalık mağduriyeti sonrasında yardım almıyor olma nedenleri göz önünde bulundurulduğunda, siber zorbalık mağduru olan bu kişilerin fiziksel ortamda yaptıkları zorbalık nedeniyle siber alanda zorbalık mağduru olabilecekleri ve bunun açığa çıkmasını istemedikleri için yardım aramadıkları düşünülebilir (Ojanen, 2012).

Hem siber hem de geleneksel zorbalık mağduriyeti sonrasında yardım alan grubun yardım aldığı ilk kaynak arkadaşları olarak bulunmuştur. Bu bulgu alanyazındaki bazı çalışmalara benzerlik gösterirken (Dooley ve diğ., 2007) bazılarıyla çelişmektedir (Price ve Dalglish, 2010). Li (2010) ve Ojanen'nin (2012) de söylediği gibi mağduriyeti bir yetişkine veya ebeveyne bildirmenin olası olumsuz sonuçlarını düşünen mağdurlar yardım almak için ilk olarak bir yetişkine ve ebeveynlerine gitmiyor olabilirler. Yetişkinlerin bilgisayar, cep telefonu ve İnternet teknolojilerini kullanmakta zorlanması ve bu teknolojilerin gelişimini takipte geride kalması özellikle siber zorbalık mağdurlarının yardım için öncelikle arkadaşlarına gitmesine neden oluyor olabilir. Aynı yaş grubundaki bireylerin genellikle benzer zihinsel süreçlere ve becerilere sahip olduğu göz önünde bulundurulursa, çocuk ve gençlerin yardım almak için yetişkinlere yönelmesi daha doğru olacaktır. Yetişkinlerden etkili bir yardım alabilmeleri için ise ebeveyn veya öğretmen gibi yetişkinlerin teknolojik gelişmeleri takip ediyor olması ve çocuk ve gençlerin siber alanda ne yapıyor olduklarını gözlemlemesi gerekmektedir. Yardım kaynakları ile ilgili dikkat edilmesi gereken son nokta ise geleneksel zorbalık ve siber zorbalık için yardım kaynaklarının farklı şekilde sıralanmış olmasıdır. İlk üç yardım kaynağı (arkadaş, ebeveyn ve kardeş) her iki tür zorbalık mağdurları için aynı sıradadır fakat diğer akrabalar seçeneği siber zorbalık mağdurları tarafından daha sık tekrarlanmış ve okul psikolojik danışmanı ile öğretmenlerin önüne geçmiştir. Bunun nedeni siber zorbalık sonrasında diğer akrabalarından teknik destek alınmış olması olasılığıdır. Ayrıca, geleneksel zorbalığın genellikle okullarda yaşanıyor olması öğretmen ve okul psikolojik danışmanının olaya müdahalede rolünü arttırmaktadır.

Yardım alma davranışında cinsiyet sadece siber zorbalık mağduriyeti sonrası yardım almakla ilişkili bulunmuş ve Eliot, Cornell, Gregory ve Fan (2010) de bildirdiği gibi kızların erkeklere göre yardım alma oranının daha fazla olduğu görülmüştür. Zorbalık olayından bağımsız olarak yardım arama davranışının cinsiyetle ilişkisini inceleyen araştırmalara göre de kızlar çoğunlukla erkeklere göre daha fazla yardım istemektedirler (Raviv, Sills, Raviv ve Wilansky, 2000).

Cinsiyetin aksine yaş hem siber hem de geleneksel zorbalık sonrası yardım alma davranışı ile ilişkili bulunmuştur. Spears ve diğerlerinin (2015) bulgusunun aksine yaş arttıkça yardım alma oranı artmaktadır. Bunun nedeni küçük yaşta çocukların yardım arama becerilerinin henüz gelişmemiş olması olabilir. Zorbalık mağdurları nereden ve ne şekilde yardım istemeleri gerektiğini yaşla birlikte öğreniyor olabilirler. Bir diğer neden ise zorbalık mağduriyeti yaşayan çocuk ve ergenlerin olayla öncelikle kendi başlarına baş etmeye çalışmaları, olumsuz deneyimler sonucu ise dışarıdan yardım almaya karar veriyor olmaları olabilir.

Bu çalışmanın sonuçları değerlendirilirken araştırmanın sınırlılıkları göz önünde bulundurulmalıdır. İlk olarak, veriler basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle elde edilmediği için bulguların sadece çalışma grubuna benzer özellikleri olan kişilere genellenebileceği unutulmamalıdır. Ayrıca, veriler katılımcıların kendileri hakkında bilgi vermesine dayanan bir yöntemle (self-report) elde edildiği için sonuçlar değerlendirilirken sosyal kabul hatası göz önünde bulundurulmalıdır. Araştırmanın bir başka sınırlılığı ise yardım alma davranışının soruluş biçimidir. Soru katılımcılara “Bu zorbalık olayı sonrasında yardım aldınız mı?” şeklinde sorulmuştur. Yardım almayan kişilerin yardım istedikten sonra mı yardım alamadıkları yoksa yardım istemeyi hiç mi tercih etmedikleri belirsiz kalmıştır. Gelecekte yapılacak araştırmalarda öncelikle yardım aramak/istemek davranışı sorgulanmalı, ardından yardım alma davranışı incelenmelidir. İleride bu konuda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara bir başka öneri ise yardım alma davranışının etkililiğinin zorbalık mağdurları tarafından değerlendirilmesidir. Bu sayede yapılan yardımın niteliği açısından daha zengin bilgi elde edilebilir. Son olarak, bu çalışmada yardım alma davranışıyla ilişkili olabilecek değişkenlerden cinsiyet, yaş ve siber zorbayı tanıyıp tanımamak ele alınmıştır. Gelecekte yapılacak araştırmalarda, kişilik özellikleri ve aile, arkadaş ilişkileri gibi çevresel faktörlerin yardım alma davranışı üzerindeki rolü de incelenmelidir.

Sonuç olarak, yaygınlığı hızla artan siber zorbalık olaylarının bilinen olumsuz sonuçlarına karşı mağdurların desteklenmesi ve bu süreçte ya da olay sonrasında mağdurlara yardım edilmesi gerekmektedir. Elde edilen bulgulara göre, olumsuz sonuçlarla ilişkili olduğu

bilinen zorbalık mağduriyeti sonrası yardım alma oranları daha düşük olan erkeklerin ve küçük yaştaki çocukların ebeveynleri ve öğretmenleri tarafından daha dikkatli izlenmesi ve ihtiyaçları olan yardıma yönlendirilmeleri gerekmektedir. Ayrıca, hem siber hem de geleneksel zorbalık mağdurlarının en çok yardım aldıklarını söyledikleri kaynak arkadaşları olduğu için, akran grupları okul psikolojik danışmanları tarafından akran danışmanlığı programları kapsamında eğitilerek zorbalık mağduru olan arkadaşlarına nasıl destek olabilecekleri konusunda donanımlı hale getirilmelilerdir. Aileler ve okul çalışanları (okul psikolojik danışmanları ve öğretmenler) çocuk ve ergenlerle daha yakın ve güven temelli ilişkiler kurup zorbalık olayının kendileriyle paylaşılmasını teşvik etmelidirler. Ebeveyn ve öğretmenlerin siber zorbalık olaylarını fark edebilmeleri ve yaşanan bu olaylara müdahale edebilmeleri için kendilerini hızla gelişen teknoloji ve yeni uygulamalar konusunda güncel tutmaları gerekmektedir. Bu sayede çocuk ve ergenlere zorbalık olaylarında etkili bir yardım sağlayabilecekleri konusunda güvence vermiş olacaklardır.

Kaynakça

- Akbulut, Y., Şahin, Y. L. ve Erişti, B. (2010). Cyberbullying victimization among Turkish online social utility members. *Educational Technology & Society*, 13(4), 192-201. <http://www.ifets.info/> adresinden elde edildi.
- Arıca, T., Siyahhan, S., Uzunhasanoglu, A., Sarıbeyoglu, S., Çıplak, S., Yılmaz, N. ve Memmedov, C. (2008). Cyberbullying among Turkish adolescents. *CyberPsychology & Behavior*, 11(3), 253-261. doi: 10.1089/cpb.2007.0016
- Ayas, T. ve Horzum, M. B. (2012). İlköğretim öğrencilerinin sanal zorba ve mağdur olma durumu. *Elementary Education Online*, 11(2), 369-380. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ilkonline/article/view/5000037875/5000036733> adresinden elde edildi.
- Beran, T. ve Li, Q. (2005). Cyber-harrasment: A new method for a behavior. *Journal of Educational Computing Research*, 32(3), 137-153. doi: 10.2190/8YQM-B04H-PG4D-BLLH
- Burnukara, P. (2009). *İlk ve orta ergenlikte geleneksel ve sanal akran zorbalığına ilişkin betimsel bir inceleme*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Craig, W., Pepler, D. ve Blais, J. (2007). Responding to bullying. What works? *School Psychology International*, 28(4), 465-477. doi: 10.1177/0143034307084136
- Çetin, B., Peker, A., Eroğlu, Y., ve Çitemel, N. (2011). Siber zorbalığın bir yordayıcısı olarak ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar. Ergenler için bir ön çalışma. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(3), 1064-1080. http://www.iojes.net/userfiles/article/iojes_464.pdf adresinden elde edildi.
- Dehue, F., Bolman, C. ve Völlink, T. (2008). Cyberbullying: Youngsters' experiences and parental perception. *CyberPsychology & Behavior*, 11(2), 217-223. doi: 10.1089/cpb.2007.0008
- Delara, E. (2012). Why adolescents don't disclose incidents of bullying and harassment. *Journal of School Violence*, 11, 288-305. doi: 10.1080/15388220.2012.705931
- Dooley, J. J., Grading, P., Strohmeier, D., Cross, D. ve Spiel, C. (2010). Cyber-victimisation: The association between help-seeking behaviours and self-reported emotional symptoms in Australia and Austria. *Australian Journal of Guidance and Counseling*, 20, 194-209. doi: 10.1375/ajgc.20.2.194.
- Dowling, M. J. ve Carey, T. A. (2013). Victims of bullying: Whom they seek help from

- and why: An Australian sample. *Psychology in the Schools*, 50(8), 798-809. doi: 10.1002/pits.21709
- Eliot, M., Cornell, D., Gregory, A. ve Fan, X. (2010). Supportive school climate and student willingness to seek help for bullying and threats of violence. *Journal of School Psychology*, 48, 533-553. doi: 10.1016/j.jsp.2010.07.001
- Erdur-Baker, Ö. (2010). Cyberbullying and its correlation to traditional bullying, gender and frequent and risky usage of internet-mediated communication tools. *New Media & Society*, 12(1), 109-125. doi: 10.1177/1461444809341260
- Erdur-Baker, Ö. ve Kavşut, F. (2007). A new face of peer bullying: cyber bullying. *Journal of Euroasian Educational Research*, 27, 31-42. <http://www.ejer.com.tr/0DOWNLOAD/pdfiler/tr/714017767.pdf> adresinden elde edildi.
- Erdur- Baker, Ö. ve Tanrıkulu, İ. (2010). Psychological consequences of cyber bullying experiences among Turkish secondary school children. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 2771–2776. doi: 10.1016/j.sbspro.2010.03.413
- Horzum, M. B. ve Ayas, T. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin sanal zorba ve mağdur olma düzeylerinin okul türü ve cinsiyet açısından incelenmesi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 10(20), 139-159. http://www.ebuline.com/pdfs/20Sayi/EBU20_2.pdf adresinden elde edildi.
- Li, Q. (2010). Cyberbullying in high schools: A study of students' behaviors and beliefs about this new phenomenon. *Journal of Aggression, Maltreatment, & Trauma*, 19, 372-392. doi: 10.1080/10926771003788979
- Machackova, H., Cerna, A., Sevcikova, A., Dedkova, L. ve Daneback, K. (2013). Effectiveness of coping strategies for victims of cyberbullying. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 7(3), 1-12. doi: 10.5817/CP2013-3-5
- Newman, R. S. ve Murray, B. J. (2005). How students and teachers view the seriousness of peer harassment: When is it appropriate to seek help? *Journal of Educational Psychology*, 97(3), 347-365. doi: 10.1037/0022-0663.97.3.347
- Newman, R. S., Murray, B. ve Lussier, C. (2001). Confrontation with aggressive peers at school: Students' reluctance to seek help from the teacher. *Journal of Educational Psychology*, 93(2), 398-410. doi: 10.1037/0022-0663.93.2.398
- Ojanen, T. (2012, Ağustos). *Cyber bullying: Promoting healthy schools*. Annual Meeting of the Hillsborough Public Schools Current Issues for Student Services adlı toplantıda sunulmuş sözel bildiri, Florida, FL, The United States.

- <http://labs.cas.usf.edu/social-development/data/Cyberbullying%20-%20Promoting%20Healthy%20Schools.pdf> adresinden elde edildi.
- Patchin, J. W. ve Hinduja, S. (2010). Cyber bullying and self-esteem. *Journal of School Health*, 80, 614-621. doi: 10.1111/j.1746-1561.2010.00548.x
- Peker, A. (2015). Ergenlerin saldırganlık ve siber zorbalık davranışları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 19(61), 323-336. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ekv/article/viewFile/5000144081/5000131597> adresinden elde edildi.
- Price, M. ve Dalglish, J. (2010). Cyberbullying experiences, impacts and coping strategies as described by Australian young people. *Youth Studies Australia*, 29, 51-59. <http://journals.sfu.ca/ysa/index.php/YSA> adresinden elde edildi.
- Raviv, A., Sills, R., Raviv, A. ve Wilansky, P. (2000). Adolescents' help-seeking behavior: The difference between self and other-referral. *Journal of Adolescence*, 23, 721-740. doi: 10.1006/jado.2000.0355
- Riebel, J., Jager, R. S. ve Fischer, U. C. (2009). Cyberbullying in Germany-an exploration of prevalence, overlapping with real life bullying and coping strategies. *Psychology Science Quarterly*, 51(3), 298-314. <http://www.psychologie-aktuell.com/> adresinden elde edildi.
- Sleglova, V. ve Cerna, A. (2011). Cyberbullying in adolescent victims: Perception and coping. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 5(2), 1-16. <http://cyberpsychology.eu/view.php?cisloclanku=2011121901&article=4> adresinden elde edildi.
- Smith, P. K., Mandavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S. ve Tippett, N. (2008). Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 49(4), 376-385. doi: 10.1111/j.1469-7610.2007.01846.x.
- Spears, B. A., Taddeo, C. M., Daly, A. L., Stretton, A. ve Karklins, L. T. (2015). Cyberbullying, help-seeking and mental health in young Australians: Implications for public health. *International Journal of Public Health*, 60, 219-226. doi: 10.1007/s00038-014-0642-y
- şahin, M., Aydın, B. ve Sarı, S. V. (2012). Cyber bullying, cyber victimization and psychological symptoms: A study in adolescents. *Çukurova University Faculty of Education Journal*, 41(1), 53-59.

<http://193.255.206.126/efdergi/index.php/efdergi/article/view/cufej.2012.005>
adresinden elde edildi.

- Topcu, . (2008). *The relationship of cyber bullying to empathy, gender, traditional bullying, internet use and adult monitoring* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Topcu, ., Erdur-Baker, . ve apa-Aydın, Y. (2008). Examination of cyberbullying experiences among Turkish students from different school types. *CyberPsychology & Behavior*, 11(6), 643-648. doi: 10.1089/cpb.2007.0161
- Topu, ., Yıldırım, A. ve Erdur-Baker, . (2013). Cyber bullying @ schools: What do Turkish adolescents think? *International Journal for the Advancement of Counseling*, 6(1), 139– 151. doi: 10.1007/s10447-012-9173-5
- Vandebosch, H. ve Cleemput, K. V. (2008). Defining cyberbullying: A qualitative research into the perceptions of youngsters. *CyberPsychology & Behavior*, 11(4), 499-503. doi: 10.1089/cpb.2007.0042
- Veenstra, S. (2009). *Cyberbullying: An explonatory analysis* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). University of Leicester, UK.
- Williams, F. ve Cornell, D. G. (2006). Student willingness to seek help for threats of violence in middle school. *Journal of School Violence*, 5(4), 35-49. doi: 10.1300/J202v05n04_04
- Yılmaz, H. (2011). Cyberbullying in Turkish middle schools: An exploratory study. *School Psychology International*, 32(6), 645-654. doi: 10.1177/0143034311410262

Extended Summary

Cyber bullying has appeared as the new type of peer bullying since the Internet, mobile phones and computers has become a part of daily life. The most widely accepted definition of cyber bullying is that “cyber bullying is an aggressive, intentional act carried out by a group or individual, using electronic forms of contact, repeatedly and over time against a victim who cannot easily defend him or herself” (Smith, Mandavi, Carvalho, Fisher, Russel, & Tippet, 2008, p. 376). The occurrence rates were reported to change between 4 % to 56 % for cyber bullying and to differ between 6 % to 72 % for cyber victimization (Veenstra, 2009). Turkish adolescents are no exceptions. Studies conducted with Turkish adolescents also showed that the rates range between 6.4 % and 47.6 % for cyber bullying and diverse between 5.1 % and 56 % (Akbulut, Şahin, & Erişti, 2010; Topcu, 2008; Topcu, Erdur-Baker, & Çapa-Aydın, 2010; Yılmaz, 2011). In addition to these prevalence rates, as it is the case for traditional victimization, cyber victims suffer from several emotional, social, behavioral, academic, and relational problems (Beran & Li, 2005; Erdur-Baker, 2010; Patchin & Hinduja, 2010; Şahin, Aydın & Sarı, 2012). Researchers suggest that victims of both traditional and cyber bullying should ask for help from others after being bullied (Sleglova & Cerna, 2011). Also, victims evaluate help seeking as a functional coping strategy (Craig, Pepler, & Blais, 2007). However, it has not well examined which characteristics of the victim (gender and age) or the cyber bullying event (anonymous or not) predict victims’ help seeking behaviors yet.

The aim of the present study is to examine help seeking behaviors of adolescents who experienced traditional or cyber victimization in detail. To achieve this aim, after receiving the approval from IRB, a total of 1369 (703 females and 666 males) high school students whose ages ranged between 14 and 18 ($M = 16.17$; $SD = 1.04$) recruited via cluster random sampling.

Data were collected through a measurement tool in which the participants were given definitions of traditional and cyber bullying and asked to report whether they had a traditional or cyber victimization experience (1 = Yes; 0 = No), whether they sought for help after being victimized (1 = Yes; 0 = No), and whom they asked for help (1 = parents, 2 = friends, 3 = siblings, 4 = school counselor, 5 = teachers, 6 = relatives, or 7 = other). There was one more question for cyber victimization. Because cyber space let the bully become anonymous, cyber victims were also asked whether they knew who cyber bullied them (1 = Yes; 0 = No).

Results show that the rate of cyber victimization is 24.5 % and the rate of traditional victimization is 23.4 % among participants. Findings also indicate that 42.6 % of the cyber victims said that they knew who cyber bullied them. Of the cyber victims 45.1 % and of the traditional victims 59.1 % reported that they received help after being victimized. Almost one

third of the traditional victims (33.1 %) and a quarter of the cyber victims (25.8 %) declared that they received help from more than one source.

For both groups, friends emerged as the first source of help. The first three sources of help (friends, parents, and siblings) were same for traditional and cyber victims. However, the fourth source of help was school counselor for traditional victims, for cyber victims it was other relatives. Both groups of victims asked for help from their teachers the least. Two separate hierarchical logistic regression analyses were conducted to investigate the predictors of help seeking after traditional victimization and cyber victimization. The outcome variable was asking for help after the victimization incident for both cyber and traditional victimization. For the cyber victimization model, the predictors were age and gender in the first step, knowing who the cyber bully is in the second step and the interaction of all the predictors in the third step. For the traditional victimization model, the predictors were gender and age in the first step and their interaction in the second step. Findings of the logistic regression analyses indicate that gender significantly predicted help seeking only after cyber victimization and females were more likely to ask for help than males did. For both cyber and traditional victims, as the age of the adolescents' increased, their likelihood of receiving help increased. Knowing who the cyber bully is in the cyber victimization model and the interaction of the predictors in both models did not significantly predict asking for help after victimization incidents.

The relationship between sources of help and gender were examined through a series of Chi-square analyses. For both cyber and traditional victimization the results were significant only for asking for help from parents. More females than males asked for help from their parents after cyber victimization ($\chi^2(1) = 8.02, p < .01, \phi = .23$) and traditional victimization ($\chi^2(1) = 14.71, p < .001, \phi = .21$). Males and females did not differ according to their preferences of asking for help from other sources of help (siblings, friends, relatives, school counselor, and teacher).

In conclusion, the reason for not asking for help from parents after traditional and cyber bullying may be victims' fear of being punished or losing their online privileges. Because parents are generally not skillful in using technology, they prefer banning their children's technology usage and taking their mobile phone and/or computer away in order to keep them safe. Peer support seems more important than adult support for victims. Thus, the quality of peer support should be increased and parents should be trained how they can help their victimized children.